

**Annak a madárnak piros volt
a szíve tája, fehér a szárnya és zöld a lába.**

Tamási Áron (1897-1966)

Regényíró, novellista.

„Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne.”

Tamási Áron Erdélyben született, szegény székely családban. A székelyudvarhelyi gimnáziumban érettségizett, majd huszonhat évesen kivándorolt Amerikába. Innét küldte haza első novelláskötetét, a *Lélekindulás-t*. A könyv azonnal óriási sikert aratott, s írója 1926-ban hazatért.

Tamási Áron műveire, látásmódjára, nyelvére, stílusára döntő hatással volt székelysége. Írásaiban az erdélyi tájak, a székely kultúra és életmód elevenednek meg. Ízes, szép nyelven ír, mindig szórakoztatóan, sok humorral, ám komoly szociális és egzisztenciális kérdésekről. Rokonszenve a szegény és kiszolgáltatott embereknek szól.

Fő műve az Ábel-trilógia, mely számos önéletrajzi elemet tartalmaz. A háromkötetes regény főhőse Ábel, a talpraesett székely fiú, aki először az erdélyi hegyekben, aztán a nagyvárosban, majd Amerikában próbál szerencsét. Végül visszatér szülőföldjére.

A *Szabadság madara* című humoros írás 1949-ben jelent meg.

Szabadság madara

- 1 **A** kicsi székely¹ város, amelynek gimnáziumát nyolc
esztendeig jártam, nem volt messze szülőfalumtól. évig
Pontosan tizenkét kilométerre. Néha azonban mégis körül
messzinek tűnt, különösen karácsony és húsvét táján.
5 Olyankor ugyanis gyalog kellett mennem és jönnöm.
A nyári nagy szünidőre azonban mindig szekérral vittek lovaskocsival
haza. De a szekerezésnek és más uras dolognak kényelmes
hamarosan vége lett, mert otthon várt rám a mezei munka a földeken
10 Amikor a negyedik osztályt végeztem, kitört az első világháború
nagy háború. Sokat kellett dolgoznunk, mert a férfiakat helyettük dol-
mind elvitték s azokat nekünk kellett pótolnunk. goznunk
Akkor tanultam meg, tizenöt évesen a kaszálás kaszál: fűvet vág
munkáját.
15 Legjobban Hadnagy Lőrinc bácsival szerettem kaszálni.
Lőrinc bácsi mindig vidám volt. Bármiről beszélt, nem a színtelen
megfoszlott valóságot mondta csupán, hanem a virággal az illatot, s a tűzzel a meleget is ki tudta mondani.
20 Vagyis a valót igazgá tette.
Őröm is azokat a napokat, amikor együtt kaszáltunk. nem felejttem el
Az egyik napot különösen.
Azon a napon délben, ebéd után azt kérdezte Lőrinc bácsi:
25 - S aztán iskola után mi akarnál lenni?
- Az még messze van – feleltem neki.
- Messze, messze – folytatta az öreg -, de ha már sok
pénzért tanul a diák, idejében kell ezen gondolkozni.
Ott a hűvös árnyékban gondolkoztam is egy kicsit, de
30 semmire se jutottam. Végül így szóltam:

¹ székely: a mai Romániában élő magyar

	- Hát mi legyek Lőrinc bácsi?	
	Lőrinc bácsi meleg mosolygással nézett rám.	
	- Fiatal embernek tanácsot adni nagy dolog, de mivel meg kell élni valamiből, mondanék én neked valamit.	
35	Nem azt mondom, hogy legyél pap, aki némelyek szerint könnyebben bejut a mennyországba . Azt se mondom, hogy orvos légy , aki beteget gyógyít; sem azt, hogy légy bíró, aki igazságot oszt. Legyél olyan ember, aki pap, orvos és bíró egy személyben. Vagyis	néhány ember Paradicsomba legyél
40	légy költő! Erre izgatott lettem, mert még soha nem hallottam a faluban, hogy valakinek a költői foglalkozást ajánlotta volna bárki .	valaki
	- S milyen a költő? – kérdeztem.	
45	- Olyan, mint Petőfi! – felelte az öreg. - Hát ismerte talán? – nyitottam nagyobbra a szemem. - Ismertem, igen! - Láttá?! – kérdeztem. - Láttá?! – kérdeztem.	
50	Az öreg a messzeségbe nézett. Olyan messzire, ahol a valóság és a képzelet már eggyé is válnak. Aztán így folytatta a szót:	fantázia
	- Negyvenkilencben ² , mikor sírt a haza, elszöktem hazulról, hogy megyek katonának. Hamar megtudtam,	titokban elmentem
55	hogy Bem ³ fővezér Segesvár ⁴ tájékán van. No, elindultam, meg is érkeztem, s az első vonalba kíváncsoztam . Itt az énekszó és a mozgolódás tilos volt, nehogy az ellenség meghallja. Hát, mi nem is mozgolódtunk. Csupán egy ember volt közöttünk, aki	első sorban akartam harcolni / mozgás
60	soha nem tudott megülni a helyén, hanem ide ment s oda ment. Sovány és csontos ifjú volt, olyan volt mindig, mint a parázs , akit folyton fúj a szél. Nekem a szívem már igen dobogott.	ez marad a tűz után már nagyon izgatott voltam

² **1848/49**: magyar szabadságharc Ausztria ellen

³ **Bem** (1794-1850): lengyel hadvezér. Petőfi az ő seregében harcolt.

⁴ **Segesvár**: (Sigisouara) erdélyi város. A legenda szerint itt halt meg Petőfi.

- Az volt Petőfi, ugyé?! – kérdeztem.
- 65 Lőrinc bácsi nem is felelt, hanem tovább költötte a valót.
- Néha egy-két sor verset mondott, s néha nagyot nevetett. Egyszer leült egy **vén** körtefa alá. Írt valamit a táskáján, s közben **lobogó** szemmel gondolkozott.
- 70 Egyszer csak a szemben lévő fán megszólalt egy madár. De olyan szépen énekelt, mintha a föld bánatával az ég örömébe akart volna indulni.
- Hát egyszer a költő felállt a fa **tövéből**. Ezt látván mi is közelebb mentünk, hogy lássuk azt a csodás madarat;
- 75 s amikor megláttuk, még jobban **ámuldoztunk** rajta, mert annak a madárnak piros volt a szíve tája, fehér a szárnya és zöld a lába. A költő felkiáltott: „Szabadságunk madara!” Megindult, hogy felmenjen a fára, mert meg akarta fogni a csodás madarat. Ahogy
- 80 egyre feljebb ment a fán, az ellenség észrevehette, mert az egész **ármádia** megindult felénk. Valaki felkiáltott a költőnek a fára: „Jön az ellenség!” De a költő csak annyit felelt: „**Pököm az ellenségre!**”
- Itt hirtelen felült Lőrinc bácsi, és reám nézett.
- 85 - S aztán mi lett Petőfivel? – kérdeztem.
- Gondolom, onnét elrepült – mondta az öreg.
- A tölgyfáról ebben a pillanatban lehullott egy **makk**, és pontot tett a földre.

öreg
csillogó, tüzes

alól

csodálkoztunk

hadsereg

nem félek az ellen-
ségtől

a tölgyfa gyümölcse